

Brüssel, 5. juuli 2023
(OR. en)

11492/23

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0252(COD)

POLCOM 148
SPG 5
CODEC 1290

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	4. juuli 2023
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2023) 426 final
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrust (EL) nr 978/2012 üldiste tariifsete soodustuste kava kohaldamise ning nõukogu määruse (EÜ) nr 732/2008 kehtetuks tunnistamise kohta

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2023) 426 final.

Lisatud: COM(2023) 426 final

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 4.7.2023
COM(2023) 426 final

2023/0252 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrust (EL) nr 978/2012 üldiste tariifsete soodustuste kava kohaldamise ning nõukogu määruse (EÜ) nr 732/2008 kehtetuks tunnistamise kohta

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Euroopa Liit (EL) on üldiste tariifsete soodustuste kava (GSP) raames võimaldanud arengumaadele¹ kaubandussoodustusi alates 1971. aastast. See on osa ELi ühisest kaubanduspoliitikast ja kooskõlas ELi välistegevust käsitlevate üldsätetega².

GSP on üks peamisi ELi meetmeid, millega aidatakse arenguriikidel integreeruda maailmamajandusse kaubanduse kaudu, vähendada vaesust ning toetada kestlikku arengut põhiliste inim- ja tööõiguste, keskkonnakaitse ja hea valitsemistava edendamise kaudu. GSP koosneb kolmest korrast:

- standardne GSP: väikse ja keskmisest väiksema sissetulekuga riikide puhul vähendatakse tollimakse või kaotatakse need täielikult kahe kolmandiku ELi tariifiridade ulatuses;
- GSP+: kestlikku arengut ja head valitsemistava stimuleeriv erikord, mille alusel vähendatakse tariife 0 %-ni üldjoontes samade tariifiridade osas nagu standardse GSP puhul. Seda võimaldatakse haavatavatele väikse ja keskmisest väiksema sissetulekuga riikidele, kes rakendavad 27 rahvusvahelist konventsiooni, mis on seotud inimõiguste, töötaja õiguste, keskkonnakaitse ja hea valitsemistavaga;
- EBA („Kõik peale relvade“): vähim arenenud riikide suhtes kohaldatav erikord, mille alusel võimaldatakse neile täielikult tollimaksu- ja kvoodivaba pääs ELi turule kõikide toodetega peale relvade ja laskemoona.

Praegune kava põhineb määrusel (EL) nr 978/2012³ ja kehtib kuni 31. detsembrini 2023. Kui enne seda kuupäeva ei võeta vastu uut määrust, mis asendab olemasoleva määruse, lõpetatakse standardse GSP korra ja GSP+ korra kohaldamine alates 1. jaanuarist 2024. Standardse GSP ja GSP+ raames soodustatud arenguriikidest pärit impordi suhtes hakatakse seega kohaldama enamsoodustusrežiimi tollimaksumäärasid. Vähim arenenud riikidest pärit impordi suhtes kohaldataks aga edasi EBA korda, millel ei ole lõpptähtaega.

22. septembril 2021 võttis Euroopa Komisjon vastu ettepaneku⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohta, mis käsitleb üldiste tariifsete soodustuste kava kohaldamist. Uue määrusega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 978/2012 ning see jõustub 1. jaanuaril 2024. Seadusandlik tavamenetlus on pooleli ega ole veel lõpule jõudnud ja on oht, et seda ei viida lõpule õigeaegselt. On vaja tagada, et kava jätkuks pärast

¹ Väljendit „arengumaad“ kasutatakse vastavalt WTO terminoloogiale, vt näiteks WTO asutamist käsitleva Marrakechi lepingu sissejuhatavat osa („tõdedes samuti, et on vaja positiivseid jõupingutusi tagamaks, et arengumaad ning nende seas eriti vähimarenenud maad saaksid osa rahvusvahelise kaubanduse kasvust vastavalt nende majandusarengu vajadustele“) ja GATTi võimaldamisklauslit („otsus arengumaade diferentseeritud ja soodsama režiimi, vastastikkuse ja täielikuma osalemise kohta“).

² Euroopa Liidu leping – V JAOTIS „ÜLDSÄTTED LIIDU VÄLISTEGEVUSE KOHTA NING ERISÄTTED ÜHISE VÄLIS- JA JULGEOLEKUPOLIITIKA KOHTA“, 1. peatükk „Üldsätted liidu välistegevuse kohta“, artikkel 21 http://data.europa.eu/eli/treaty/teu/2008/art_21/oj.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL) nr 978/2012 üldiste tariifsete soodustuste kava kohaldamise ning nõukogu määruse (EÜ) nr 732/2008 kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 303, 31.10.2012, lk 1).

⁴ KOM(2021) 579: Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, mis käsitleb üldiste tariifsete soodustuste kava kohaldamist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EL) nr 978/2012

31. detsembrist 2023. GSP katkemise tagajärg oleks see, et kogu GSP raames toimuva impordi suhtes kohaldataks standardset enamsoodustusrežiimi, välja arvatud vähim arenenud riikidest pärit import, mille suhtes kehtiks erikord „Kõik peale relvade“, ning sellega kaasneks märkimisväärne majandusšokk ettevõtetele ELis ja soodustatud riikides.

Käesolev ettepanek on esitatud eesmärgiga tagada järjepidevus ja piisav aeg seadusandlikuks menetluseks, mis on vajalik kehtivate õigusnormide kohaldamise pikendamiseks ja eespool kirjeldatud negatiivsete tagajärgede vältimiseks. Komisjon on seisukohal, et uut GSP määrust tuleks kohaldada niipea kui võimalik ning sellega lõppeks praeguse kava ajutine pikendamine. Seepärast tehakse ettepanek säilitada praegune määrus muudatusteta pärast 31. detsembrist 2023 seni, kuni seadusandjad on järgmise määruse suhtes kokku leppinud ja see jõustub pärast asjakohast üleminekuperioodi.

Kuna uue GSP määruse valmimise seadusandliku protsessi kestust ei saa täpselt määrata, tehakse ettepanek pikendada praeguse GSP määruse kehtivust 31. detsembrini 2027. See annaks aega ette valmistada, kokku leppida ja vastu võtta uus määrus ning ettevõtjad ja soodustatud riigid saaksid valmistuda muudatusteks, ilma et tekiks tähtajatu pikendamise oht, mis tegelikult säilitaks praeguse olukorra ja lükkaks edasi kavakohased reformid.

Käesoleva ettepanekuga muudetakse üksnes määruse (EL) nr 978/2012 kehtivuse kuupäeva.

Praeguse GSP määruse pikendamise ettepanekuga ei kaasne ELi jaoks eelarvelisi kulusid. Selle kohaldamine ei tooks kaasa tollitulude vähenemist võrreldes praeguse olukorraga.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrust (EL) nr 978/2012 üldiste tariifsete soodustuste kava kohaldamise ning nõukogu määruse (EÜ) nr 732/2008 kehtetuks tunnistamise kohta

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,
võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 207 lõiget 2,
võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,
olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,
toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt
ning arvestades järgmist:

- (1) Ühendus on üldiste tariifsete soodustuste kava raames võimaldanud arenguriikidele kaubandussoodustusi alates 1971. aastast.
- (2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 978/2012¹ on ette nähtud üldiste tariifsete soodustuste kava (edaspidi „kava“) kohaldamine kuni 31. detsembrini 2023, välja arvatud vähim arenenud riikide suhtes kohaldatava erikorra puhul, millel sellist lõpptähtaega ei ole.
- (3) 22. septembril 2021 võttis Euroopa Komisjon vastu ettepaneku Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohta, mis käsitleb üldiste tariifsete soodustuste kava kohaldamist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EL) nr 978/2012². Kavandatud määrus peaks jõustuma 1. jaanuaril 2024. Seadusandlik tavamenetlus on pooleli ja on oht, et seda ei viida lõpule 31. detsembriks 2023. Seepärast on vaja teha ettepanek pikendada määruse (EL) nr 978/2012 kehtivust, et tagada kava jätkuv toimimine pärast 31. detsembrit 2023 kuni järgmise määruse vastuvõtmise ja kohaldamiseni.
- (4) Kehtiva määruse pikendamise tähtaeg peaks tagama ajavahemiku, mis on vajalik uue määruse vastuvõtmisega seotud seadusandliku protsessi jaoks. Seega tuleks määruse (EL) nr 978/2012 kohaldamisperioodi pikendada kuni 31. detsembrini 2027. Kui komisjoni ettepanekul COM(2021) 579 põhinevat määrust hakatakse kohaldama enne seda kuupäeva, tuleks määruse (EL) nr 978/2012 kohaldamisaja pikendamist vastavalt lühendada, nähes samas ette piisava üleminekuperioodi. Selleks et tagada määruse (EL) nr 978/2012 jätkuv kohaldamine, tuleks juhul, kui käesolev määrus avaldatakse pärast 31. detsembrit 2023, kohaldada seda tagasiulatuvalt alates 1. jaanuarist 2024,

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL) nr 978/2012 üldiste tariifsete soodustuste kava kohaldamise ning nõukogu määruse (EÜ) nr 732/2008 kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 303, 31.10.2012, lk 1).

² COM(2021) 579 final.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EL) nr 978/2012 artikli 43 lõikes 3 asendatakse aastaarv „2023“ aastaarvuga „2027“.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval. Kui avaldamine toimub pärast 31. detsembrit 2023, kohaldatakse käesolevat määrust tagasiulatuvalt alates 1. jaanuarist 2024.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõigis liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

FINANTSSELGITUS

FINANTSSELGITUS „TULUD“ – EELARVE TULUDE POOLELE MÕJU AVALDAVATE ETTEPANEKUTE JAOKS

1. ETTEPANEKU NIMETUS:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrust (EL) nr 978/2012 üldiste tariifsete soodustuste kava kohaldamise ning nõukogu määruse (EÜ) nr 732/2008 kehtetuks tunnistamise kohta

2. EELARVEREAD:

Tulude eelarverida (peatükk/artikkel/punkt): Artikkel 120

Asjaomaseks aastaks eelarves ette nähtud summa: ei kohaldata

(ainult sihtotstarbeliste tulude puhul):

Tulud eraldatakse järgmisele kulude eelarvereale (peatükk/artikkel/punkt): ei kohaldata

3. FINANTSMÕJU

☐ Ettepanekul puudub finantsmõju

X Ettepanekul puudub finantsmõju kuludele, kuid sellel on finantsmõju tuludele

☐ Ettepanekul on finantsmõju sihtotstarbelistele tuludele

Mõju on järgmine:

(miljonites eurodes, üks koht pärast koma)

Tulude eelarverida	Mõju tuludele ³⁴	12-kuuline periood alates 1.1.2024 (kui kohaldatakse)	Aasta 2024
/Artikkel/ 120	<i>Mõju omavahenditele</i>		-2 977,6
Peatükk/artikkel/punkt ...			

Olukord pärast meetme rakendamist					
Tulude eelarverida	[N+1]	[N+2]	[N+3]	[N+4]	[N+5]
Peatükk/artikkel/punkt ...					

³ Aastasummade prognoos peab põhinema 5. punktis märgitud valemil või meetodil. Aastane summa makstakse esimesel aastal üldjuhul ilma mahaarvamisteta ja mitte proportsionaalsel alusel.

⁴ Traditsiooniliste omavahendite (tolli- ja suhkrumaksud) korral tuleb märkida netosumma, s.t brutosumma pärast 20 % sissenõudmiskulude mahaarvamist.

Peatükk/artikkel/punkt ...					
-------------------------------	--	--	--	--	--

(Ainult sihtotstarbeliste tulude puhul tingimusel, et eelarverida on juba teada): ei kohaldata

Kulude eelarverida ⁵	Aasta N	Aasta N+1
Peatükk/artikkel/punkt ...		
Peatükk/artikkel/punkt ...		

Olukord pärast meetme rakendamist					
Kulude eelarverida	[N+1]	[N+2]	[N+3]	[N+4]	[N+5]
Peatükk/artikkel/punkt ...					
Peatükk/artikkel/punkt ...					

1. PETTUSEVASTASED MEETMED

Ei kohaldata.

MUUD MÄRKUSED

Üldiste tariifsete soodustuste kava (GSP) alusel kohaldatakse teatavatel tingimustel teatavate Euroopa Liitu sisenevate toodete suhtes tollisoodustusi.

Viimaste kättesaadavate andmete põhjal (2019)⁶ vähenevad nende soodustustega seoses kavandatava GSP määrase korral ELi tulud 2 977,6 miljoni euro võrra (1. lisa).

Uus määrus säilitaks kehtivad soodustused. Lisaks aitaks tulude kahanemist vähendada võimalus, et riigid jäävad kava kohaldamisalast välja keskmisest suurema sissetulekuga riigi staatuse saavutamise või ELiga vabakaubanduslepingu sõlmimise tõttu.

Tulud väheneksid kokku 3 970 miljoni euro võrra (brutosumma). Kui liikmesriikide sissenõudmiskulude katteks arvata maha 25 %, väheneks ELi eelarvesse laekuv tulu kokku 2 978 miljoni euro võrra ning erinevate kordade kaupa järgmiselt:

Miljonit eurot	Soodustingimustel import	Tulude vähenemine	25 % vähendus liikmesriikide sissenõudmiskulude katteks
----------------	--------------------------	-------------------	---

⁵ Kasutada ainult vajaduse korral.

⁶ 2020. ja 2021. aasta andmed on kättesaadavad, kuid neid ei valitud arvutuste aluseks, kuna neid aastaid peetakse ebatavaliseks ja mitterepresentatiivseks.

EBA	25 171	2 764	2 073
GSP+	8 406	776	582
GSP	13 005	430	323
Kokku	46 583	3 970	2 978

1. lisa. Mõju ELi tuludele GSP raames soodustatud riikide kaupa

EBA riigid	Koguimport × 1 000 eurot	Soodustuskõlblik import × 1 000 eurot	Soodustustingimustel import × 1 000 eurot	MFNi keskmine tollimaksumäär	EBA keskmine tollimaksumäär	ELi tulude vähenemine × 1 000 eurot
Afganistan	49 655	19 501	14 802	2,9 %	—	434
Angola	3 520 990	37 270	31 004	7,7 %	—	2 378
Bangladesh	15 927 629	15 874 498	15 366 176	11,7 %	—	1 805 019
Benin	19 183	2 854	2 059	7,0 %	—	145
Bhutan	10 022	9 817	9 435	5,7 %	—	542
Burkina Faso	242 090	20 944	20 000	6,1 %	—	1 225
Burundi	31 505	262	142	5,3 %	—	7
Kambodža	4 574 251	4 428 234	4 173 909	11,9 %	—	497 288
Kesk-Aafrika Vabariik	12 149	66	—	—	—	—
Tšaad	135 515	1 950	—	—	—	—
Komoorid	23 416	9 408	8 691	6,6 %	—	573
Kongo Demokraatlik Vabariik	822 182	8 453	1 794	11,1 %	—	200
Djibouti	3 184	874	81	11,5 %	—	9
Ekvatoriaal-Guinea	886 116	16 843	7 407	0,7 %	—	52
Eritrea	1 962	1 737	1 681	11,9 %	—	200
Etioopia	520 210	255 691	246 854	8,8 %	—	21 684
Gambia	13 247	10 897	10 145	8,0 %	—	808
Guinea	732 435	4 534	1 738	5,9 %	—	103
Guinea-Bissau	64 299	515	411	8,4 %	—	35
Haiti	33 890	10 672	8 747	11,0 %	—	962

Kiribati	66	65	12	11,0 %	—	1
Laos	285 962	240 844	212 040	10,0 %	—	21 274
Lesotho	299 445	4 710	597	9,1 %	—	54
Libeeria	327 056	3 113	2 001	4,5 %	—	90
Madagaskar	906 173	698 620	8 151	6,9 %	—	566
Malawi	259 579	246 715	238 199	0,1 %	—	199
Mali	30 942	5 873	3 700	5,1 %	—	189
Mauritaania	675 106	336 957	332 825	8,8 %	—	29 243
Mosambiik	1 619 461	1 144 760	1 099 775	3,0 %	—	33 386
Myanmar	2 731 998	2 593 015	2 470 859	11,0 %	—	273 017
Nepal	67 719	59 535	55 329	7,9 %	—	4 377
Niger	6 185	3 927	2 583	1,0 %	—	26
Rwanda	52 002	10 968	10 046	5,9 %	—	593
São Tomé ja Príncipe	7 659	877	740	3,4 %	—	25
Senegal	471 995	337 004	330 186	10,0 %	—	32 859
Sierra Leone	265 673	2 927	1 455	3,3 %	—	48
Saalomoni Saared	61 559	61 419	61 272	22,2 %	—	13 612
Somaalia	23 119	301	—	—	—	
Lõuna-Sudaan	1 862	1 447	—	—	—	
Sudaan	272 348	7 975	6 998	1,6 %	—	113
Tansaania	419 033	232 563	225 134	4,0 %	—	9 052
Ida-Timor	4 187	1 256	0	12,3 %	—	0
Togo	211 711	17 563	16 359	6,4 %	—	1 045
Tuvalu	224	88	—	—	—	
Uganda	416 610	131 769	129 242	7,6 %	—	9 798
Vanuatu	742	77	22	4,0 %	—	1
Jeemen	95 481	9 726	8 723	13,2 %	—	1 148

Sambia	352 622	54 298	49 852	2,8 %	—	1 371
EBA kokku	37 490 449	26 923 416	25 171 176	11,0 %		2 763 751

GSP+ riigid	Koguimport × 1 000 eurot	Soodustuskõlblik import × 1 000 eurot	Soodustustingimustel import × 1 000 eurot	MFNi keskmine tollimaksumäär	GSP+ keskmine määr	ELi tulude vähenemine × 1 000 eurot
Armeenia	334 119	200 580	196 657	4,6 %	—	9 028
Boliivia	547 509	83 017	78 203	1,7 %	—	1 319
Cabo Verde	84 537	68 040	61 240	20,1 %	—	12 288
Kirgiisi Vabariik	104 734	7 444	4 541	5,5 %	—	249
Mongoolia	74 705	17 351	14 060	11,0 %	—	1 542
Pakistan	5 917 043	5 268 942	5 116 967	10,1 %	—	514 803
Filipiinid	7 075 078	2 437 012	1 766 682	7,6 %	—	133 553
Sri Lanka	2 266 802	1 922 801	1 167 843	8,9 %	—	103 391
GSP+ kokku	16 404 528	10 005 187	8 406 193	9,2 %		776 174

Üldise GSPga hõlmatud riigid	Koguimport × 1 000 eurot	Soodustuskõlblik import × 1 000 eurot	Soodustustingimustel import × 1 000 eurot	MFNi keskmine tollimaksumäär	GSP keskmine tollimaksumäär	ELi tulude vähenemine × 1 000 eurot
Kongo	737 147	2 623	236	7,4 %	4,1 %	8
Cooki saared	6 385	1 083		—	—	
India	38 052 127	8 626 452	7 929 033	9,6 %	6,5 %	247 014
Indoneesia	13 531 056	6 140 299	4 835 094	8,2 %	4,6 %	174 707
Keenia	971 904	334 198	1 640	4,9 %	1,9 %	50
Mikroneesia	39	24	4	11,5 %	7,0 %	0
Nauru	202	10		—	—	
Nigeeria	17 072 490	161 796	129 049	7,3 %	2,8 %	5 726
Niue	269	35		—	—	
Samoa	879	457		—	—	
Süüria	44 378	23 635	4 143	8,3 %	4,4 %	162
Tadžikistan	42 091	14 082	12 517	11,5 %	9,1 %	299

Tonga	237	177	127	9,7 %	3,2 %	8
Usbekistan	172 288	106 678	93 595	6,7 %	4,3 %	2 220
Üldine GSP kokku	70 631 49 4	15 411 550	13 005 438	9,1 %	5,8 %	430 195